

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Canadalaan - Spoorwegstraat (Nieuwpoort, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019B324
Maart 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies en programma van maatregelen	10
1.3.1	Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.....	10
1.3.2	Programma van maatregelen: gemotiveerd advies en programma van maatregelen	11
1.3.2.1	Impactbepaling.....	11
1.3.2.2	Gemotiveerd advies	11
1.3.2.3	Programma van maatregelen.....	14
2	Bibliografie.....	20

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
Figuur 2: Advieszone archeologische opgraving (bron: Geopunt).....	14
Figuur 3: Opgravingszone weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	16

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

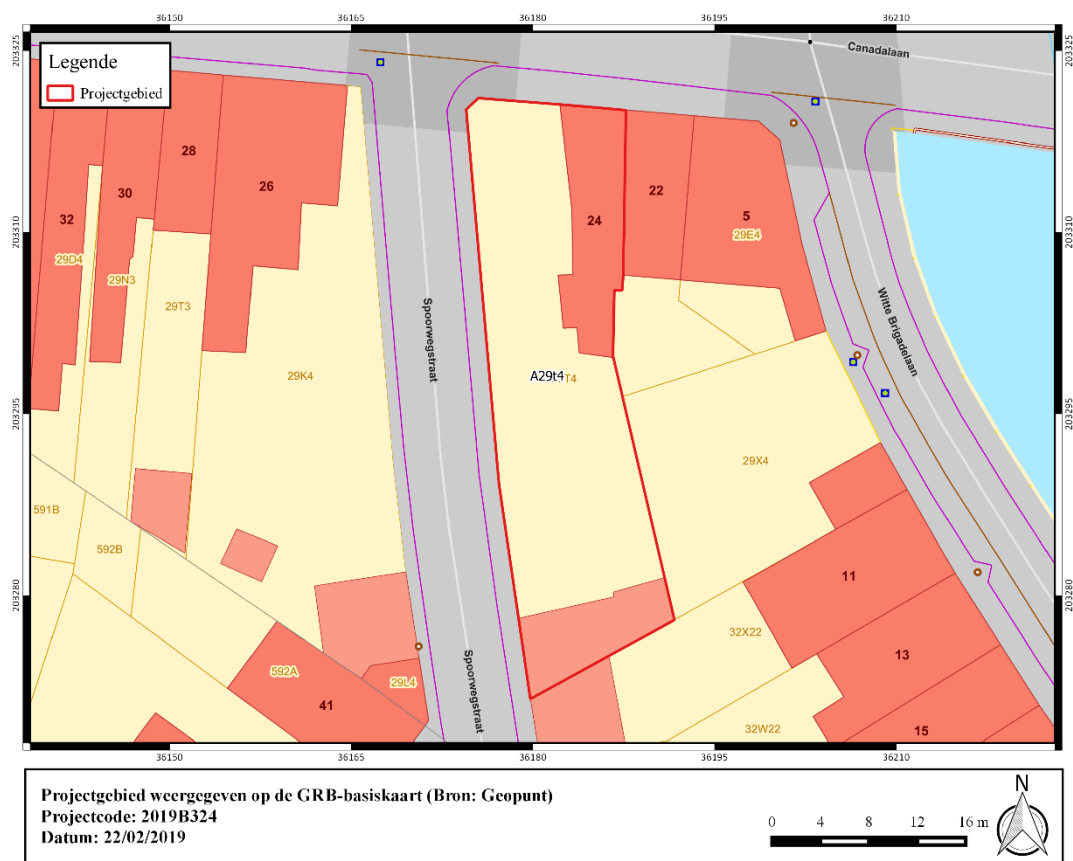

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Hyboma NV Wilgenlaan 39 8610 Kortemark	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Nieuwpoort
	Deelgemeente	/
	Postcode	8620
	Adres	Canadalaan – Spoorwegstraat 8620 Nieuwpoort
	Toponiem	Canadalaan - Spoorwegstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 36108 Y _{min} = 203245 X _{max} = 36249 Y _{max} = 203343
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Nieuwpoort, Afdeling 1, Sectie A, nr. 29t4 Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant het samenvoegen van 2 loten tot 1 lot over een oppervlakte van ca. 547 m² op de hoek van de Canadalaan en de Spoorwegstraat te Nieuwpoort, ca. 500 meter ten westen van de stadskern (markt). Het plangebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern Nieuwpoort, waardoor de opmaak van een archeologienota vereist is.

Op heden is ca. 140 m² van het terrein bebouwd. Deze bebouwing betreft een woonhuis in het noordelijk deel van het plangebied en een garage in het zuidelijk deel van het plangebied. Centraal situeert zich een verharde oprit en een tuinzone. Het lijkt geen twijfel dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief over het volledige plangebied bedreigen. Landschappelijk is het plangebied gelegen op de overgang van de kust en de kustpolders. Op het hoogtemodel is te zien dat het onderzoeksterrein zich situeert op een hoogte van ca. 5,0 – 5,5 m TAW. In het zuidoostelijk deel van het plangebied situeert zich een lager gelegen tuinzone op een hoogte van 4 m TAW. Vermoedelijk is dit deel van het terrein in het verleden 1,5 meter uitgegraven. Het bodemtype is gekarteerd als sterk verstoord door bebouwing. Precies ten westen van het plangebied komt een slibhoudende duinzandgrond voor die rust op polderafzettingen.

Binnen de grenzen van de historische stadskern van Nieuwpoort is reeds heel wat archeologisch veldwerk verricht. De oudste sporen en archeologische contexten dateren uit de volle middeleeuwen. Relevant voor het projectgebied is een opgraving onder leiding van Brion, die een west-oost gerichte gracht aantroef die gerelateerd kon worden aan de 16de – 19de -eeuwse versterking rond de stad. Ten noorden van de gracht situeerde zich een schuin oplopend ophogingspakket dat wellicht deel uitmaakte van de glacis. De bodem van de gracht situeerde zich op een diepte van 2,15-2,40 m TAW.

Nieuwpoort verrees op de linkeroever van het IJzerestuarius op de jonge duin Sandeshoved in het jaar 1163 en groeide uit tot de voorhaven van de steden Ieper, Diksmuide, Lo en Veurne. De stad kent tot de 14^e eeuw een gestage bevolkingsgroei. Tussen 1386 en 1404 wordt de stad voor de eerste maal versterkt. Ook tijdens de tweede helft van de 17de eeuw gaat de strategische betekenis van de stad opnieuw ten volle spelen. Nieuwpoort wordt een twistappel tussen de Fransen en de Spanjaarden. Hiertoe versterken de Spaanse ingenieurs de stad met een dubbel gebastioneerde verdedigingsgordel. Na een korte periode in Franse revolutionaire handen, kwam de stad na het Congres van Wenen in Hollands bezit. Onder leiding van graaf Goblet wordt de versterking van Nieuwpoort tussen 1812-1822 volledig herwerkt. Uiteindelijk worden de vestingen in 1861 geslecht.

De Deventerkaart en de kaart van J. Bleau geven geen bebouwing weer binnen de projectgrenzen. Het onderzoeksterrein situeert zich buiten de laatmiddeleeuwse versterking. Op de Ferrariskaart is de dubbel gebastioneerde verdedigingsgordel nog duidelijk zichtbaar. Het plangebied situeert zich ter hoogte van een voorwerk en snijdt vermoedelijk een contrescarpe, bedekte weg, palissade en glacis aan. Gezien de twijfelachtige nauwkeurigheid van de Ferrariskaart kan dit echter niet met absolute zekerheid gesteld worden. In 1785 laat Jozef II de vesting voor de eerste keer ontmantelen. In de periode 1812-1822 wordt een nieuwe verdedigingsgordel ingericht onder leiding van graaf Goblet. Mogelijk snijdt het zuidelijk deel van het plangebied een deel van deze versterking aan.

Op de loopgravenkaart is te zien dat het oostelijk deel van het plangebied mogelijk een loopgraafsegment van de *tranchée Karpathes* aansnijdt, die langs de westzijde van de stad loopt. De Ministeriekaart geeft langs de oostzijde van de Spoorwegstraat een spoorlijn

weer. Rekening houdende met een panoramafoto uit 1961 kan inderdaad vermoed worden dat er langsheen de westzijde van het plangebied een spoorlijn moet gelopen hebben. De impact hiervan op eventueel archeologisch erfgoed is niet duidelijk. Het gebouw in het noordelijk deel van het plangebied is reeds weergegeven. De orthofotosequentie geeft een zeer beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia.

De bureaustudie heeft geen elementen opgeleverd, die verder archeologisch onderzoek overbodig zouden maken. Verdere onderzoeksdaden dringen zich dus op.

1.3 Gemotiveerd advies en programma van maatregelen

1.3.1 Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

In deze sectie volgt een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het bureauonderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is. Na dit gemotiveerd advies volgt het concrete programma van maatregelen voor project Nieuwpoort Canadalaan-Spoorwegstraat

1° de volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek:

Alle nuttige en noodzakelijke onderzoeken werden uitgevoerd.

2° de aanwezigheid van een archeologische site:

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek werd een specifieke verwachting opgesteld. Ter hoogte van het projectgebied zijn zowel restanten van de Spaanse als de Hollandse versterking rond Nieuwpoort te verwachten. Mogelijk kunnen ook WO I-relicten aangetroffen worden.

3° de waardering van de archeologische site:

De binnen het onderzoeksgebied aanwezige resten kunnen in belangrijke mate bijdragen tot het bekomen van verder inzicht in de opbouw en fasering van de stadsverdedigingen rond Nieuwpoort. Het onderzoek van deze resten biedt bijgevolg een duidelijke kennisvermeerdering. In de eerste plaats is het van belang om de verwachting op basis van de historische en cartografische bronnen te controleren. Kan archeologisch vastgesteld worden dat de verwachte stadsversterking ter hoogte van het projectgebied voorkomt? Wat is de bewaringstoestand van de elementen die hier deel van uitmaken?

Indien de stadsomwalling effectief ter hoogte van het plangebied te situeren is, zal mogelijk (bijna) het volledige projectgebied hierdoor ingenomen worden. De kans dat het onderzoek sporen aan het licht zal brengen die voorafgaan aan de aanleg van de stadsversterking is klein. Wel dient rekening gehouden te worden met jongere sporen, vooral uit WO I.

Eventueel aanwezige archeologische resten dienen niet *in situ* bewaard te worden, maar moeten wel geregistreerd worden. Deze registratie kan gebeuren tijdens het vooropgestelde onderzoek, dat beschreven wordt in het hieropvolgende programma van maatregelen.

4° de impactbepaling:

Het bodemarchief dient eerst geïnventariseerd te worden, voor de impact van de werken op eventueel aanwezig erfgoed kan bepaald worden. Momenteel kan slechts gesteld worden dat, indien zich archeologische resten ter hoogte van het projectgebied Nieuwpoort Canadalaan-Spoorwegstraat bevinden, deze bedreigd worden door de geplande werken.

5° de bepaling van de maatregelen:

Zie programma van maatregelen.

1.3.2 Programma van maatregelen: *gemotiveerd advies en programma van maatregelen*

1.3.2.1 Impactbepaling

De oppervlakte van projectgebied Kortrijk-Hotel Broel bedraagt 547 m².

De geplande werken betreft het samenvoegen van twee loten, met als doel het bouwen van een meergezinswoning. Voorafgaand wordt de bebouwing gesloopt. De geplande werken, het gepaard gaande werfverkeer en de potentiële ingrepen in de toekomstige kavel indachtig, dient uitgegaan te worden van een integrale verstoring van het terrein.

1.3.2.2 Gemotiveerd advies

Rekening houdende met de criteria uit de Code Goede Praktijk (CGP), hoofdstuk 5.2, werd de noodzaak tot verder vooronderzoek afgewogen:

- Landschappelijk bodemonderzoek:
Cfr. CGP 7.3:
Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door een gerichte staalname.
In het geval van het projectgebied biedt dit onderzoek geen meerwaarde.
- Geofysisch onderzoek
Cfr. CGP 7.4:
Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten.

In het geval van het projectgebied biedt dit onderzoek geen meerwaarde.

- Veldkartering

Cfr. CGP 7.5:

Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door een visuele inspectie van een terrein.

In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.

- Verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek

Cfr. CGP 8.4 en 8.5:

Het verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Het waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel reeds opgespoorde archeologische sites te evalueren door middel van boringen.

In het geval van het projectgebied biedt dit onderzoek geen meerwaarde.

- Proefsleuven en proefputten:

Cfr. CGP. 8.6:

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

Gezien de archeologische verwachting en de beperkte oppervlakte van het onderzoeksterrein, wordt geadviseerd om de stap van het archeologisch vooronderzoek over te slaan en onmiddellijk over te gaan tot een opgraving in de vorm van een opgravingsleuf.

De aanbeveling werd getoetst aan de 4 criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk artikel 5.3:

- mogelijk: het archeologisch onderzoek pas van start kan gaan na de sloop van de huidige aanwezige gebouwen. Er dient nadrukkelijk beklemtoond te worden dat aan de sloop duidelijke voorwaarden verbonden zijn. Alle muren kunnen zonder archeologische begeleiding gesloopt en verwijderd worden tot op het niveau van het huidig straatniveau. De funderingen onder het straatniveau worden niet verwijderd of op andere manieren gemanipuleerd. Hetzelfde geldt voor eventueel aanwezige kelders, citernes of andere ondergrondse structuren, die nu niet gekend zijn en aan het licht zouden komen bij de afbraak. Verder moet op dergelijke manier te werk worden gegaan dat het vrijgekomen terrein niet of in zeer beperkte mate betreden wordt door zwaar materieel als dumpers en graaf- en breekmachines.

nuttig: Er zijn geen argumenten om aan te nemen dat het terrein dermate verstoord is dat een archeologisch onderzoek niet zinvol zou zijn.

schadelijk: Gelet op de aard van de werken, is eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd. Een archeologische opgraving is de enige manier om de mogelijk aanwezige relictten efficiënt te onderzoeken.

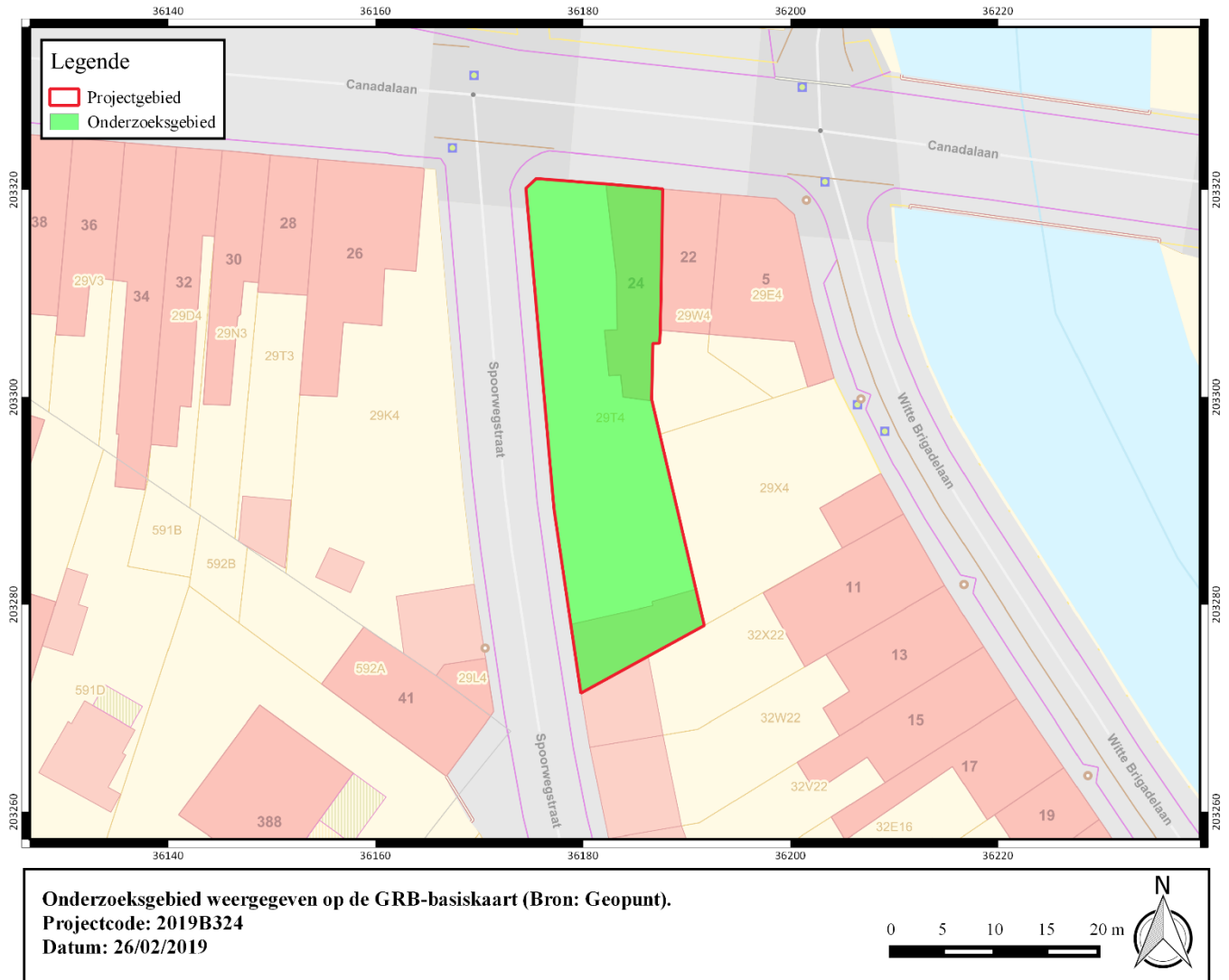
noodzakelijk: Eventueel archeologische relictten zijn door de geplande werken bedreigd. *In situ* bewaring van deze sporen is, gezien de geplande werken, onmogelijk. Omwille van dit gegeven wordt een archeologische opgraving noodzakelijk geacht.

1.3.2.3 Programma van maatregelen

1.3.2.3.1 A. Afbakening

Het advies heeft betrekking op het volledige projectgebied. De oppervlakte hiervan bedraagt ca. 547 m².

Figuur 2: Advieszone archeologische opgraving (bron: Geopunt)

1.3.2.3.2 B. Onderzoeksvragen

Bij het uitvoeren en uitwerken van de archeologische opgraving moeten minstens volgende vragen beantwoord worden:

Algemeen:

- In welke mate is het terrein reeds verstoord, door o.a. de vermoede spoorlijn?
- Zijn er sporen aanwezig? Indien ja, zijn die van natuurlijke of antropogene oorsprong?
- Wat is de aard, omvang, datering en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
- Hoe verhouden de waarnemingen op vlak van oorlogserfgoed zich ten opzichte van de gegevens van de historische studie?
- Wat is de bewaringstoestand van de WOI-relicten?
- Hoe kaderen de resultaten van dit onderzoek binnen de kennis van deze percelen?

Indien de stadsversterking aangesneden wordt:

- Zijn er restanten van de stadsomwalling aanwezig. Zo ja, welke?
- Wat is de bewaringstoestand van de resten?
- Uit welke periode dateren de resten? Zijn er aanwijzingen voor verschillende bouwfases?
- Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?
- Hoe kaderen de resultaten van dit onderzoek binnen de kennis van de stadsontwikkeling van Nieuwpoort?
- Bevestigt het archeologisch onderzoek de verwachting, gecreëerd op basis van het bureauonderzoek?

1.3.2.3.3 C. Onderzoeksstrategie, methode en technieken

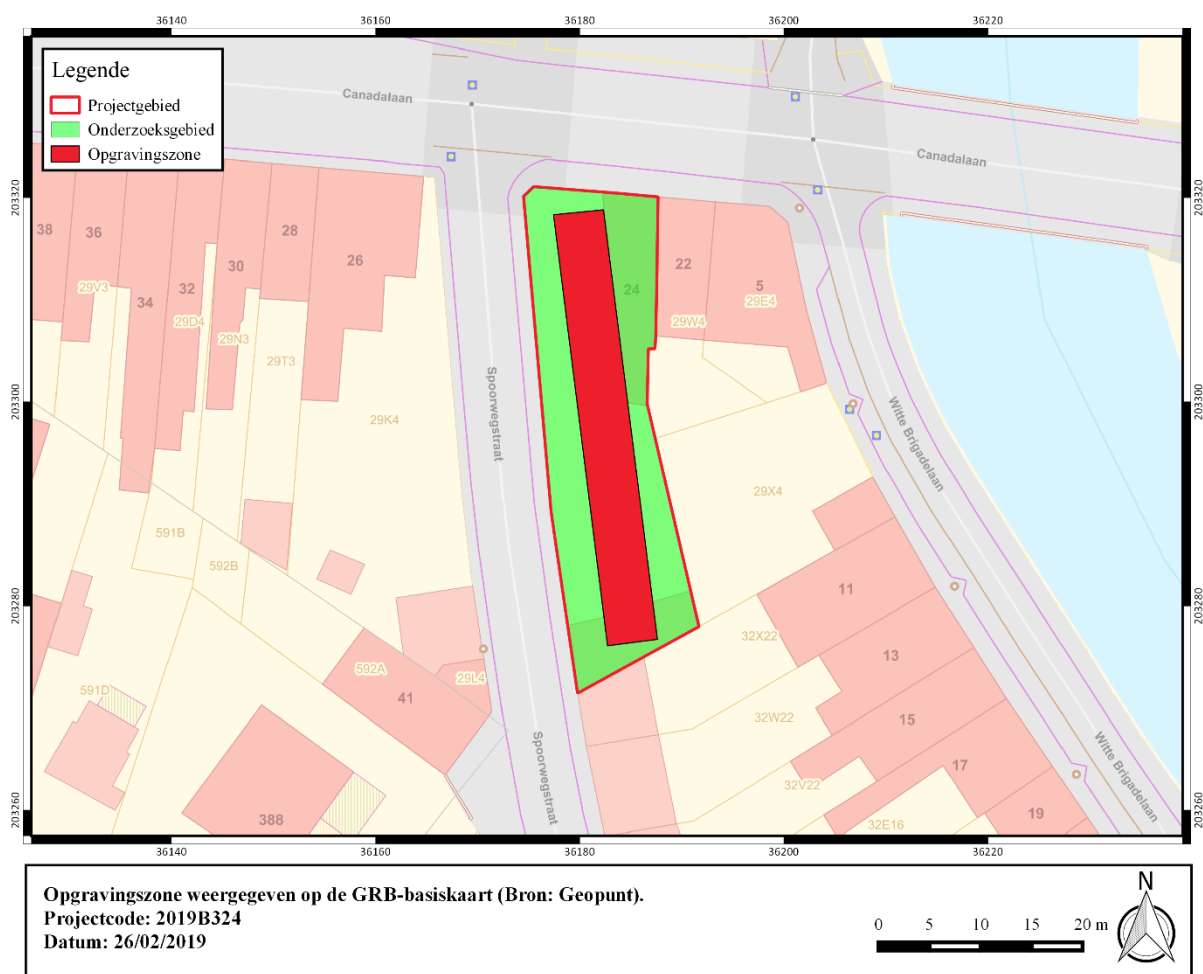
Om de verwachting op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek te toetsen en aan te vullen wordt geadviseerd om een opgraving uit te voeren in de vorm van een opgravings sleuf. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden volgens de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, zoals opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Het plangebied betreft een site met een complexe verticale stratigrafie.

Er wordt geopteerd voor de aanleg van een noord-zuid georiënteerde opgravings sleuf, eventueel aangevuld met kijkvensters indien de sporen of de omstandigheden daartoe aanleiding geven.

De opgravings sleuf heeft een breedte van 5 meter en een lengte van 40 meter (minstens 120 m²).

Figuur 3: Opgravingszone weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Het voorgestelde sleuvenplan is indicatief. De exacte inplanting van de opgravingsgleuf wordt bepaald na de KLIP-melding. De opgravingsgleuf focust hoofdzakelijk op het documenteren van de verwachte stadsversterking.

Bij het aansnijden van de stadsversterking:

De sleuf wordt trapsgewijs aangelegd tot op de moederbodem of tot op de maximale verstoringsdiepte, indien mogelijk zonder gevaar voor de veiligheid. Bij het aansnijden van de versterkingsstructuren moet de sleuf ter hoogte van het bovenste niveau voldoende breed (minstens 5 m) zijn om de veiligheid ook op het onderste niveau te garanderen. De breedte van het onderste niveau bedraagt minstens 1,8 m. Omwille van veiligheidsredenen kan er voor geadviseerd worden om de versterkingsstructuren in verschillende segmenten, zowel horizontaal als verticaal, te documenteren en elk segment na volledige registratie onmiddellijk te dichten. In geval van gefaseerde registratie, dient erover gewaakt te worden dat de segmenten mekaar beperkt overlappen, teneinde hiaten in de registratie te vermijden.

In het geval de versterking aangesneden wordt, wordt één van de beide lengteprofielen van de opgravingsgleuf volledig geregistreerd. De registratie gebeurt conform de Code van Goede Praktijk.

Tijdens het stratigrafisch onderzoek dienen de versterkingsstructuren maximaal onderzocht te worden. Tijdens dit onderzoek dient de aard, omvang en opvullingsgeschiedenis te reconstrueren. Daarnaast moeten voldoende stalen genomen worden in functie van

natuurwetenschappelijk onderzoek en voldoende aandacht besteed worden aan het recupereren van vondstmateriaal in functie van de datering van de gracht (en).

Ook structuren die met de stadsversterking te associëren zijn, zoals bijvoorbeeld oeverversterkingen, dienen onderzocht en gedocumenteerd te worden.

Bemonstering:

Bij het aansnijden van de stadsgracht dienen volgende stalen voor natuurwetenschappelijk onderzoek minstens genomen te worden:

- 4 VH pollenwaardering/analyse
- 4 VH waardering/analyse macroresten
- 4 C14-datering
- 2 stuks conservatie kwetsbaar materiaal

Hiervoor wordt een post van 15% NWO van de totale kostenraming voorzien (zie verder).

1.3.2.3.4 *D. Eindcriteria*

De opgraving wordt als succesvol beschouwd, indien alle waargenomen archeologische sporen op een wetenschappelijke wijze onderzocht zijn, er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het eindrapport wordt opgeleverd.

1.3.2.3.5 *E. Uitzonderingsmodaliteiten*

De uitvoering van de opgraving gebeurt volgens de Code van Goede Praktijk, eventueel aangevuld met bijkomende maatregelen indien de sporen en/of vondsten daartoe aanleiding geven. Deze eventuele maatregelen worden bepaald door de erkend archeoloog.

Er dient bij uitvoering van de opgravingsleuf rekening gehouden te worden met de lokale niveauverschillen binnen het onderzoeksgebied.

Criteria die gehanteerd zullen worden om te bepalen in welke situaties bepaalde onderzoekshandelingen alsnog niet uitgevoerd moeten worden, zijn hier niet van toepassing.

1.3.2.3.6 *F. Uitvoeringstermijn*

De uitvoeringstermijn is sterk afhankelijk van de lokalisatie en de bewaringstoestand van de verwachte archeologische resten en bijgevolg moeilijk in te schatten. De ingeschatte uitvoeringstermijn is een *worst case* scenario.

- Terreinwerk: 8 werkdagen, 3 archeologen + aardkundige op afroep
- Verwerking: 15 mandagen

1.3.2.3.7 G. Kostenraming

€24 025 excl. BTW + 10% NWO = €26 427.50 excl. BTW

- Kraan: aanleg + dichten
- Veldteam: 9 dagen veldwerkleider
9 dagen assistent archeoloog
9 dagen assistent archeoloog
2 dag aardkundige
- Verwerking: 8 dagen veldwerkleider
8 dagen assistent archeoloog
- NWO: werkelijke hoeveelheid (15% totaal budget)

In de kostenraming zijn volgende kosten niet inbegrepen:

- de werfinrichting (keet, toilet).
- OCE (munitie-begeleiding).

1.3.2.3.8 H. Competenties

Het veldwerkteam bestaat minimaal uit:

- een veldwerkleider (onder auspiciën van een erkend archeoloog), deze veldwerkleider beschikt over voldoende ervaring in stedelijke contexten in Vlaanderen. Minimaal heeft hij/zij minimum 2 jaar opgravingservaring op stedelijke contexten, aangetoond via CV.
- één assistent-archeoloog, hij/zij heeft minstens 6 maanden opgravingservaring op stedelijke contexten, aangetoond via CV.

één assistent-archeoloog, hij/zij heeft minstens 3 maanden opgravingservaring uitgevoerd in stedelijke contexten, aangetoond via CV.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet, onder toezicht van de erkende archeoloog.

Voor de begeleiding van de opdracht dient de veldwerkleider zich te laten ondersteunen door één of meerdere specialisten en regiodeskundigen, die hem bijstaan bij de uitvoering van de opgraving indien deze expertise intern niet beschikbaar is. Deze specialist beschikt over een aantoonbare en ruime ervaring met stadskernonderzoek in het algemeen en binnen de stad Nieuwpoort in het bijzonder.

Het projectteam wordt bijgestaan door een aardkundige, indien dit relevant geacht wordt door de veldwerkleider. De aardkundige ondersteunt de archeologen bij de interpretatie van de stadsversterking, indien deze aangesneden wordt binnen de grenzen van het plangebied.

1.3.2.3.9 I. Risicofactoren

Uitvoerend personeel die werkzaamheden uitvoeren in de nabije omgeving van een draaiende graafmachine moeten visueel duidelijk herkenbaar zijn zoals gebruikelijk.

1.3.2.3.10 J. Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het onderzoek met ingreep in de bodem conform aan de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Bij de start van de opgraving worden door de erkende archeoloog en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar en het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van de vondsten plaats.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.